

Referanser: KR 37/24, KR 68/24, KR 14/25, KM 10/25, KR 42/25

Arkivsak: 24/01890-9

Saksdokumenter:

Utkast til høringsnotat om kirkevalgreglene m.m.
Forslag til kirkevalgreglene og medfølgende endringer i annet regelverk

Høring – kirkevalgreglene m.m.

Sammendrag

Kirkemøtet 2025 behandlet sak KM 10/25 *Rammer for kirkevalget*. I denne saken legges det frem et forslag til høringsnotat med et utkast til nye kirkevalgregler med tilhørende endringer i kirkeordningen og annet regelverk. Saken er bearbeidet med utgangspunkt i drøftingen i Kirkerådets maimøte og innsendte endringsforslag fra medlemmene i Kirkerådet. Regelverket sendes på høring med tanke på behandling på Kirkemøtet 2026.

Forslag til vedtak

Kirkerådet sender høringsnotatet om kirkevalgreglene m.m. på høring.

Saksorientering

Kirkemøtet i 2025 behandlet en sak om *rammer for kirkevalg*. Denne følges her opp av forslag til regler. Utkast til høringsnotat og regler er vedlagt. Kirkerådet hadde en første behandling av saken i sitt møte 22.–23. mai 2025, hvor det traff følgende vedtak:

Kirkerådet ber om å få saken tilbake til møtet i september på basis av drøftingen i møtet og innsendte endringsforslag fra medlemmene.

I forbindelse med Kirkerådets behandling av saken kom det inn en del forslag. Disse presenteres og kommenteres under hvert tema. Temaene er sortert på samme måte som i høringsnotatet, der det som gjelder digitalt valg og stemming ved oppmøte omtales først før endringer i resten av regelverket følger strukturen i forslag til regler.

Om høringen

Det foreslås å sende saken på høring med frist 21. november 2025. Behandlingen av høringsnotatet må ferdigstilles på møtet i september for å få sendt høringen tidsnok til at høringsinstansene får tatt stilling til den. Det vil gi ca. åtte ukers høringsperiode. Det legges opp til at saken behandles av Kirkerådet etter høringen på møtet 29.–30. januar 2026.

Alle bispedømmeråd, registrerte nomineringsgrupper, Interesseforening for Nominasjonskomiteens liste og enkelte andre berørte instanser vil motta høringsnotatet. Det foreslås å sende høringen til et utvalg menighetsråd og kirkelige fellesråd. Alle menighetsråd og kirkelige fellesråd vil kunne avgi uttalelse, uavhengig av om de har fått tilsendt høringen eller ikke. Fordi det kan være særskilte hensyn ved gjennomføring av valg i kategorialmenighetene foreslås det at høringen går til Døves kirkeråd, Saemien Åålmegeaerie (menighetsråd for samisk menighet i sørsamisk språkområde) og et utvalg av Døves menighetsråd.

Stemming ved oppmøte

Minstestandard for omfang

Forslag fra Gard Sandaker-Nilsen:

§7-1 bør sette opp noen minstestandarder for omfanget av stemming ved fysisk oppmøte i fellesrådsområdet. Alle medlemmer bør sikres et minimum av likebehandling.

Kommentar

De økonomiske konsekvensene av Kirkemøtets vedtak i sak KM 10/25 *Rammer for kirkevalget* innebærer at det ikke gis et tilskudd til lokal gjennomføring av kirkevalget. En må ha tillit til at de enkelte kirkelige fellesrådene vil gjennomføre et tilfredsstillende omfang av stemming ved oppmøte i de enkelte fellesrådsområder. Et regelfestet krav som pålegger kirkelige fellesråd plikter til å gjennomføre et større omfang av stemming ved oppmøte, samtidig som Kirkerådet ikke gir tilskudd for slik gjennomføring, kan skape frustrasjon og bidra til en negativ holdning til kirkevalget.

Samtidig vil det sannsynligvis ikke være en altfor stor oppgave å legge til rette for stemming ved oppmøte i et visst omfang så lenge det kan avgjøres lokalt når og hvor dette skal skje. Da kan det for eksempel løses med personer som allerede er på jobb på kirkekontoret.

Et krav til omfang av stemmemottak kan for eksempel formuleres som et tillegg til § 7-1 (3):

Kirkelig fellesråd bestemmer åpningstidene for valglokalene innenfor perioden for digital stemming. *Det skal som minimum legges til rette for stemming ved oppmøte to timer i uken i perioden for digital stemming.*

Perioden for digitalt valg fra 10. august til 13. september er fem uker. Dette kravet vil derfor pålegge fellesrådene et minimum av 10 arbeidstimer som vil være bundet til stemmemottak. Men så lenge fellesrådene beholder fleksibilitet i tid og sted bør det kunne kombineres med annet arbeid i de periodene det ikke møter opp velgere.

Et alternativ til å fastsette plikter til gjennomføringen av valget, kan være å fastsette noen *bør*-bestemmelser. Slike bestemmelser vil gi retningslinjer for hvor omfattende åpningstidene for stemming ved oppmøte bør være, samtidig som det vil være opp til det enkelte fellesrådet å fastsette det konkrete omfanget, ut fra lokale forhold. Det har vært et mål for arbeidet med nye kirkevalgeregler å gjøre dem så enkle og klare som mulig, uten at regelverket blir for omfattende. Å legge til *bør*-bestemmelser om oppmøte vil ikke være i tråd med dette målet.

Direktøren anbefaler at det ikke foreslås minimumsstandarder for omfanget av stemming ved oppmøte, med utgangspunkt i at det er noe det enkelte kirkelige fellesrådet bør ta stilling til ut fra lokale forhold. Dette er likevel foreslått omtalt i høringsnotatet.

Involvering av menighetsråd

Forslag fra Oddgeir Sølvfæstersen:

Det bør fremgå av §7-1 (2) og §7-1 (2) at Kirkelig fellesråd skal involvere menighetsrådene i beslutningene om å legge til rette for stemming ved oppmøte på egnet og tilgjengelig sted i sitt fellesrådsområde og beslutninger om hvor / når velgerne kan stemme.

Kommentar

Kirkelig fellesråd består av medlemmer fra menighetsrådene i soknene, men det kan også være hensiktsmessig å fastsette en mer formell involvering av menighetsrådene som organ, når ansvaret for slik stemmegivning overføres fra menighetsrådene til fellesrådet. Forslaget er derfor innarbeidet i forslaget til regelverk.

Navn og begreper

Forslag fra Gard Sandaker-Nilsen:

Viser til merknad fra komité D under behandlingen av saken under KM:

«Komiteen har drøftet spørsmålet om hvilke begrep man skal bruke for det som i saksdokumentet omtales som «andre kirkelige ansatte» og bruk av begrepet «lek». Komiteen viser til at det i saksorienteringen står: «Det har i flere sammenhenger vært kritikk av begrepene «lek» og «lek kirkelig tilsatt». Kirkerådet vil i forbindelse med regelsaken til Kirkemøtet i 2026 foreslå nye navn på disse kategoriene» Komiteen imøteser å få forslag til nye benevnelser.»

Det bør gjøres et forsøk på å finne en annen betegnelse enn «annen ansatt», gjerne i dialog med Spir.

Kommentar

I arbeidet med forslag til kirkevalgeregler, før Kirkerådets behandling i mai 2025, har det vært vurdert ulike betegnelser for «lek» og «lek kirkelig tilsatt». Dette er spørsmål som har vært vurdert over tid i Kirkerådet, men det har ikke vært lett å finne gode alternativer. Det er bakgrunnen for at forslag til regler brukte «annen ansatt» og at det ble foreslått til maimøtet å sende spørsmålet på høring, for å få innspill fra høringsinstansene.

I utredningen *Kjent inventar i nytt hus*¹ ble følgende foreslått:

«Kommentar: ”lek, lek kirkelig tilsatt og geistlig”

Det bør foretas en justering i den kirkelige terminologi i forhold til betegnelsen på de kategorier som i dag er representert i valgte kirkelige organer. Tradisjonelt er det her anvendt en kirkelig/teologisk terminologi: lek, lek kirkelig tilsatte og geistlig. I vår tid er en terminologi som kan assosieres med lærd/ulærd eller åndelig/ikke-åndelig neppe lenger relevant. Der bør anvendes en mer allmenn terminologi.

Begrepet lek kan derfor med fordel utgå. Gruppen ”leke medlemmer” omhandler kirkens ordinære medlemmer og bør heretter omtales som ”medlemmer”, ”lek kirkelig tilsatte” omfatter alle tilsatte som ikke er ordinerte og bør omtales som ”kirkelig tilsatte” og ”geistlige” bør omtales som ”den ordinerte tjeneste”. Dette fører ikke til uklarhet omkring hvilke kategorier som omtales» (hefte 2, side 93).

Det hører også med til sammenhengen at utredningen anbefalte at ordningen med *lek kirkelig tilsatt* i Kirkemøtet og bispedømmerrådet skulle utgå.

Når det gjelder betegnelsen «kirkelig» før *tilsatte* eller *ansatte*, vurderes dette som overflødig. Et annet moment er at prester også i de fleste tilfellene vil være ansatte i Den norske kirke. Når ansatte i Den norske kirke enten skal ha stemmerett i kategorien prest eller i kategorien som i gjeldende regler omtales som lek kirkelig tilsatt, kan det oppleves forvirrende hvis kategorien heter *ansatt*, men ikke inkluderer alle ansatte. Dette er bakgrunnen for at *andre* ansatte ble foreslått i maimøtet. Andre ansatte er heller ikke optimalt, da det kan assosieres med *Den Andre*, eller gi assosiasjoner til A- og B-lag. Et alternativt ord vil kunne være *øvrige ansatte*.

Kategorien *leke kirkelig tilsatte* består av ansatte som ikke er prester som er ansatt av menighetsråd, kirkelig fellesråd og bispedømmerråd. Det vurderes som for komplisert å omtale dem som *menighetsråd-, fellesråds- eller bispedømmerrådsansatte*.

¹ Utredning fra en arbeidsgruppe under Kirkerådet som utredet forslag til ny kirkelov og ny kirkeordning 2011, ledet av Trond Bakkevig.

I sentralt kontaktmøte 6. juni 2025 tok arbeidsgiverrepresentantene spørsmålet opp med arbeidstakerorganisasjonene, og inviterte dem til å komme med innspill til spørsmålet om benevnelser innen utgangen av juni. Det ble også pekt på at de kunne komme med innspill i høringen. Det er ikke kommet innspill innen utgangen av juni.

I mangel av gode alternativer, er det et spørsmål om det beste er å gå for det enkleste, dvs. ansatt, selv om det også har sine utfordringer, jf. vurderingen ovenfor. Dette er spørsmål hvor den videre saksutredningen kan få hjelp gjennom høringen. Kirkerådet foreslår derfor at *ansatt* benyttes som forslag i høringen.

Nominasjon

Unntak fra kravet om å oppnevne nominasjonskomité ved menighetsrådsvalg (§ 4-1 (3))

Forslag fra Gard Sandaker-Nilsen:

Nominasjonskomiteens liste bør ikke være valgfri ved valg til menighetsråd, når den er obligatorisk ved valg til Kirkemøte og bispedømmeråd.

Forslag fra Erling Birkedal:

Pgf. 4.- 1.(3): Dette punktet vurderes. Dette er imot KMs intensjon om at NL opprettholdes i alle BR (og da også i MR). Ev kan det være i form av en sikring: At MR oppnevner nom.komite dersom det ikke er fremmet minst to andre lister.

Kommentar

Det ble gjennomført menighetsrådsvalg i 1147 sokn i 2023. I to av disse ble gjennomført forholdsvalg med to lister. Det gjelder Lyngen sokn og Nordreisa sokn. I disse soknene har det vært tradisjon gjennom flere valgperioder for at flere grupper leverer selvstendige listeforslag. Menighetsrådet i de aktuelle soknene er sammensatt av to grupper. I Nordreisa er de to listene hhv. *Folkekirkelista* og *Felleslista*, mens i Lyngen er de to listene *Den frie lista* og *Kirkelig fellesliste*. I praksis har disse menighetsrådene ved de siste valgene ikke satt ned en nominasjonskomité fra menighetsrådet, slik at det ikke har vært en Nominasjonskomiteens liste. I stedet har de aktuelle gruppene fremmet hver sin liste. Det har bl.a. betydning for reglene om personstemmer på de enkelte listene.

Forslaget til § 4-1 (3) var begrunnet ut fra situasjonen i disse to soknene, for å regularisere praksisen i de aktuelle soknene. Sekretariatet ser likevel at formuleringen om «tradisjon for» er utydelig. Det kan også være usikkert hva som skjer dersom det ender opp med å kun bli én selvstendig liste. Videre gjelder det to av 1147 sokn. Å regelfeste en unntaksordning for disse to soknene, kan gi usikkerhet

om mulighetene for de resterende soknene. Med tanke på en forenkling av regelverket, vurderer sekretariatet at det er hensiktsmessig ikke å gå videre med forslaget til § 4-1 (3). De gjeldende reglene, og forslaget til nye regler, vil likevel åpne for at det kan gjennomføres forholdsvalg med to lister fra selvstendige grupper, f.eks. om et listeforslag fra en nominasjonskomité ikke blir godkjent.

Nominasjonskomiteens liste ved valg av Kirkemøtet og bispedømmeråd

Forslag fra Gard Sandaker-Nilsen:

Viser til merknad fra komité D under behandling av saken under KM:

«Komiteen er opptatt av at dersom nominasjonskomiteenes lister fortsatt skal være obligatoriske, må regelverket tydeliggjøre rammene for arbeidet med nominasjonsprosessen og presentasjon av listene. Komiteen vil peke på at det må tydeliggjøres hva det betyr at Nominasjonskomiteens liste er en regelfestet liste, og ikke en liste på linje med de andre som har et felles program.»
Konsekvensene av dette bør i større grad tydeliggjøres i regelverket.

Forslag fra Dag Tormod Milje:

Merknad fra komite D må svares ut i det videre arbeid med høring:

Komiteen er opptatt av at dersom nominasjonskomiteenes lister fortsatt skal være obligatoriske, må regelverket tydeliggjøre rammene for arbeidet med nominasjonsprosessen og presentasjon av listene. Komiteen vil peke på at det må tydeliggjøres hva det betyr at Nominasjonskomiteens liste er en regelfestet liste, og ikke en liste på linje med de andre som har et felles program.

Kommentar

I saksorienteringen i sak KR 42/25 til Kirkerådets maimøte ble det pekt på følgende:

«Kirkemøtekomiteen som behandlet saken om rammer for kirkevalg skrev følgende merknad:

Komiteen er opptatt av at dersom nominasjonskomiteenes lister fortsatt skal være obligatoriske, må regelverket tydeliggjøre rammene for arbeidet med nominasjonsprosessen og presentasjon av listene. Komiteen vil peke på at det må tydeliggjøres hva det betyr at Nominasjonskomiteens liste er en regelfestet liste, og ikke en liste på linje med de andre som har et felles program.

I de nye reglene er det foreslått noen forenklinger i regler for valg av nominasjonskomité, men det er ellers ikke gjort endringer for å svare på dette ønsket fra komiteen.»

I regelforslaget er det videreført at nominasjonskomiteene bør tilstrebe bredde i kandidatenes syn på aktuelle spørsmål, se § 4-3 (6). Dette er et uttrykk for at det er en liste som ikke har et felles program, men at nominasjonskomiteene skal tilstrebe en bredde i kandidatenes synspunkter.

Det er også regulert i § 5-15 hvordan valgmyndighetene (valgrådet, men også Kirkerådet) kan presentere lister og kandidater. Her åpnes det for at tillitsvalgte på hver liste kan gi en kort presentasjon av listen.

En nærmere tydeliggjøring, kan svares ut på forskjellige måter. Hvordan dette skal gjøres, har ikke en opplagt valgfaglig løsning, men vil måtte vurderes ut fra hva som er ønskelig politisk. Det antas at det er ulike vurderinger i Kirkerådet og Kirkemøtet om hva som vil vurderes som hensiktsmessig.

Kirkerådet vil likevel peke på enkelte muligheter:

En måte å tydeliggjøre rammene er å regelfeste nærmere hva Nominasjonskomiteens liste og kandidatene på disse listene kan og ikke kan gjøre i forbindelse med valgkampen, for eksempel regelfeste at Nominasjonskomiteens liste ikke kan ha felles program eller profilere seg med felles meninger. Det vil kanskje gi en tydeligere ramme for hvordan Nominasjonskomiteens liste blir presentert. På den annen side vil det å legge begrensinger på hvordan lister og kandidater kan presentere seg selv kunne få betydning for mulighetene til å bli valgt. Det vil også være vanskelig å formulere en bestemmelse som er enkel og tydelig, og ikke bidrar til ekstra kompleksitet og usikkerhet om tolkingen. Direktøren foreslår derfor ikke noen slik paragraf.

En annen mulighet er å fastsette en konkret felles tekst om Nominasjonskomiteens liste for alle bispedømmer til valgrådets felles presentasjon av lister og kandidater (§ 5-15). Det vil tydeliggjøre en felles forståelse av hva Nominasjonskomiteens liste er, men vil gi mindre mulighet for Nominasjonskomiteens liste i det enkelte bispedømme til å profilere seg på den måten de selv ønsker. Det er også et spørsmål om hvem som i så fall kan eller bør fastsette en slik tekst. Siden det vil være politisk betent bør det nok fastsettes av Kirkerådet. Direktørens vurdering er at hensynet til listene i hvert bispedømme sin mulighet til å profilere seg må veie tyngre enn hensynet til standardisering her, og det foreslås derfor ingen endring i paragrafen.

Nominasjonskomiteens arbeid, tillitsvalgte og tillitsutvalg

I tillegg til spørsmålet om presentasjon av listene, som diskuteres over, peker komitémerkningen fra Kirkemøtet 2025 på at regelverket må «tydeliggjøre rammene for arbeidet med nominasjonsprosessen». Nominasjonsarbeidet er regulert i forslag til nye regler §§ 4-3 og 4-4. I de neste avsnittene pekes det på noen tema som er regulert i disse paragrafene og som det kan vurderes endringer i. Denne diskusjonen ses i sammenheng med forslag fra Gard Sandaker-Nilsen om tillitsvalgte og tillitsutvalg:

Hvordan har ordningen med tillitsvalgte og tillitsutvalg, som skisseres i §5-7, fungert? Har vi erfaringer og har det kommet innspill som kan bidra til justering? Og hvordan fungerer dette for nominasjonskomiteens lister og kandidatene som blir nominert? Blir alle kandidatene ivaretatt på en god måte, uavhengig av plassering på listen?

Evalueringsrapportene fra bispedømmerådene og gruppene i Kirkemøtet er gjennomgått på nytt siden møtet i mai. Selv om nominasjonsfasen var et av temaene evalueringene adresserte, er det bare Borg bispedømme som uttaler seg eksplisitt om rollen for tillitsvalgte for listene: «Ordningen med tillitsvalgte på listene fungerte godt». Interesseforening for Nominasjonskomiteens liste har i sin evaluering uttalt følgende:

Det er ulike erfaringer med nominasjonsprosessen i det enkelte bispedømme om hvordan nominasjonsprosessen i praksis foregikk. I enkelte bispedømmer har det vært lite engasjement fra menighetene til å nominere kandidater. Vi mener dette blant annet skyldes at det var lite informasjon og oppfølging av dette fra bispedømmet / valgrådgiver.

Flere aktuelle kandidater har opplevd at det var ingen/lite informasjon og oppfølging fra nominasjonskomiteen/valgrådgiver i bispedømmet. Nåværende ordning med nominasjonskomiteer med medlemmer fra hvert prosti i bispedømmet, har sin styrke. Komiteen har kontakter i ulike deler av bispedømmet og de kan tenke nytt. Samtidig ser vi en svakhet ved at komiteen stort sett ikke har noen kontakt eller dialog med sittende medlemmer. Det ville ikke være urimelig med en dialog med disse før man konkluderer. Det er også krevende for nye kandidater når de ikke blir involvert i prosessen før listen vedtas, spesielt for dem som blir blant de øverste kandidater. Vi har erfart positivt unntak fra ett bispedømme, der kandidater ble innkalt til dialog med nominasjonskomiteen før komiteen vedtok en prioritert liste.

Øvrige merknader fra nominasjonsfasen som berører dette, var følgende: Oslo bispedømme uttalte i sin evalueringsrapport at det var nødvendig å be Bønnelista, Frimodig kirke og Nominasjonskomiteens liste om å justere sine listeforslag etter innleveringsfristen for å bringe listene i samsvar med krav om kjønnsfordeling og andel unge på listen. Møre bispedømme pekte også på at flere av de innkomne listeforslagene var mangelfulle, og at listenes tillitsvalgte ikke hadde kjennskap til kravene til listeforslag. Kirkerådet har ikke hatt kapasitet til å undersøke spørsmålene nærmere.

Kirkerådet viser til at Kirkerådet i 2022 hadde et forslag til Kirkemøtet vedrørende tillitsvalgt for Nominasjonskomiteens liste, men at Kirkemøtet 2022 valgte å gå for en annen løsning. Bakgrunnen var blant annet en uklarhet som kom opp i behandlingen av en klage ved kirkevalget i 2019, jf. sak KR-AU 9/19. Komiteen uttalte i merknad 6:

Komiteen foreslår endring i bestemmelsen om tillitsvalgte for Nominasjonskomiteens liste. Komiteen mener at det naturlige er at det er nominasjonskomiteen som forhandler med valgrådet om å bringe listen i samsvar med reglene. Dette er det som er beskrevet som et tredje alternativ i saksdokumentet. Kirkevalgreglene § 6-2 femte og sjette ledd skal da lyde som følger:

(5) Listetoppen på Nominasjonskomiteens liste skal fungere som listens tillitsvalgte og de fem øverst rangerte kandidatene på Nominasjonskomiteens liste skal sammen fungere som tillitsutvalg. Listetoppen representerer listen i forbindelse med nasjonal koordinering.

(6) Nominasjonskomiteen ivaretar funksjonen som listeforslagets tillitsvalgt ved forhandlinger etter kirkevalgreglene § 7-5 tredje ledd.

Siden ordningen med tillitsvalgte og tillitsutvalg i kirkevalgreglene §5-7 er noe Kirkemøtet tok politisk stilling til i 2022, og siden det ikke har kommet innspill om et behov for endringer knyttet til ordningen med tillitsvalgt, har Kirkerådet ikke funnet grunnlag til å foreslå endringer på dette punkt i forslaget til regelverk på nåværende tidspunkt.

I kirkevalgreglene § 4-3 (2) reguleres det at medlemmene i nominasjonskomiteene kan foreslå én kandidat hver, i tillegg til de kandidatene som blir foreslått av menighetsråd og ungdomsråd etter § 4-4. Det foreslås ikke endringer i denne paragrafen.

Kirkevalgreglene § 4-3 (4) sier at nominasjonskomiteen skal spørre kandidatene om de er villige til å stå på listeforslaget. Evalueringen fra Interesseforening for Nominasjonskomiteens liste peker på noen utfordringer i dialogen med aktuelle kandidater. Man kan se for seg at det i § 4-3 (4) også blir regelfestet at det skal gjennomføres en utvidet dialog med kandidatene om hva det innebærer å være kandidat og plassering på listen. Det er samtidig noen utfordringer med dette. Det kan oppleves som ekstraarbeid for nominasjonskomiteene og det kan skape ekstra utfordringer med å få satt opp en liste om det blir uklart hvem som bestemmer rekkefølgen. «Jeg stiller opp hvis jeg kan stå nederst» eller lignende, kan gi nominasjonskomiteen utfordringer og også gi urealistiske forventninger til muligheten for å bli valgt (eller ikke valgt). Det vil være mer naturlig at det utarbeides en veileder for denne dialogen, enn at det regelfestes. Den ansatte i bispedømmerådet som utfører sekretariatsfunksjoner for nominasjonskomiteen vil da kunne få veiledning i dette temaet og senere kunne veilede nominasjonskomiteen.

Noe kan også løses ved at man åpner for at personer som sitter i bispedømmeråd (og dermed har informasjon om hvordan det er å sitte i Kirkemøtet og bispedømmeråd, og hvordan det er å drive valgkamp) kan oppnevnes til nominasjonskomiteene. Dette kan gi en tettere kobling mellom sittende råd og nomineringsprosessen, og dermed bidra til en mer opplyst nomineringsprosess. Se mer om dette spørsmålet under neste overskrift.

Det kan antas at grunnen til at informasjon og dialog har blitt opplevd som for dårlig tidligere også henger sammen med kapasiteten til medlemmene i nominasjonskomiteen og til den ansatte på bispedømmekontoret som gir komiteen sekretærbistand. Det er da et spørsmål om hvor mye det hjelper å regulere arbeidet til nominasjonskomiteen nærmere i reglene, hvis det i praksis handler om å få satt av nok tid til prosessene. Bispedømmekontorene har fått færre ansatte, noe som vil ha betydning for kapasiteten på omfanget av sekretariatsfunksjoner.

§ 4-3 (6) fastsetter at «[n]ominasjonskomiteene bør tilstrebe bredde i kandidatenes syn på aktuelle kirkelige spørsmål. Nominasjonskomiteene fastsetter i den forbindelse spørsmål som forelegges kandidatene om kandidatenes syn på aktuelle kirkelige spørsmål. Nominasjonskomiteen skal legge svarene til grunn for nominasjonsprosessen». At nominasjonskomiteene «bør» «tilstrebe» slik bredde er en formulering som kom inn i valgreglene før valget i 2011, før det ble flere lister. Både «bør» og «tilstrebe» moderer nominasjonskomiteens ansvar, og det kan vurderes om det heller bør stå «skal tilstrebe» enn «bør tilstrebe».

Forslag fra Erling Birkedal:

Pgf. 4.- 3 (7): Det er uklart hva dette betyr i praksis. Skal sekretærfunksjoner utøves på like linje / omfang for alle nom.komiteer? Eller er dette også en hjemmel for at det er sekretærfunksjoner for Nominasjonskomiteens liste, som ikke har en nomineringsgruppe / organisasjon som står bak. Dette kan oppfattes som "tjenesteyting" fra sekretariatet i bispedømmet, i stedet for listestøtte (som gis til andre nom.grupper.)

I utgangpunktet viderefører forslaget til § 4-3 (7) gjeldende § 6-2 (4). Sistnevnte bestemmelse gjelder imidlertid kun nominasjonskomiteens liste ved valg av leke medlemmer til Kirkemøtet og bispedømmerådet. Forslaget i saken her bruker «nominasjonskomiteene» for å omfatte alle nominasjonskomiteene, dvs. nominasjonskomiteen for medlemmer til Kirkemøtet og bispedømmeråd, nominasjonskomiteen for prest, nominasjonskomiteen for ansatte, nominasjonskomiteen for døvemenighetenes representant og nominasjonskomiteen for sørsamisk representant. Det må antas at omfanget av oppgavene vil være forskjellig avhengig av hva slags nominasjonskomité det er snakk om. Kirkerådet legger til grunn at utvidelsen til å gjelde for alle nominasjonskomiteene dreier seg om en kodifisering av praksis.

I forarbeidene til bestemmelsen fra gjeldende kirkevalgeregler i sak KM 11/22, presiserte Kirkerådet at sekretariatsbistand i forslaget skal forstås som *administrativ støtte* til nominasjonskomiteen. Eksempler som Kirkerådet viste til var å kalle inn til møter, kontakte foreslåtte kandidater og skrive protokoll. I forbindelse med kirkevalg gis det intensjonsstøtte til grupperinger som ønsker å stille til valg og listestøtte til grupperinger som har stilt liste. Nominasjonskomiteene får ikke intensjonsstøtte og forslaget om sekretariatsbistand var begrunnet i at det ville «gi nominasjonskomiteene likeverdige rammebetingelser som de registrerte nomineringsgruppene» som kunne søke om intensjonsstøtte.

Når det gjelder listestøtte kan alle grupperingene, inkludert kandidatene på Nominasjonskomiteens liste, søke denne støtten. Hvis man skulle utvide bestemmelsen om sekretariatsbistand i § 4-3 (7) til å også gjelde for Nominasjonskomiteens liste (ikke bare nominasjonskomiteene) ville det gi en dobbel støtte til disse listene, fordi de da både vil få listestøtte og sekretariatsbistand. Da må man i så fall vurdere å gjøre en endring i bestemmelsen om listestøtte. Sekretariatsbistand til Nominasjonskomiteens liste vil gi mer arbeid for sekretæren på bispedømmekontoret. Det kan også ses på som en uheldig sammenblanding av roller at en ansatt på bispedømmekontoret skal utøve sekretærfunksjoner for den ene listen. Samtidig kan det være en støtte for kandidater på Nominasjonskomiteens liste som blir «kastet ut i» det å være kandidat og ikke har noen organisasjon å støtte seg på. Ved sist valg valgte de aller fleste kandidatene på Nominasjonskomiteens liste

å få listestøtten utbetalt til Interesseforening for Nominasjonskomiteens liste, som det antas at ivaretok en del av disse hensynene. Det foreslås ingen endringer i paragrafen om sekretærbistand.

I § 4-4 reguleres ordningen med forslag til kandidater ved valg av Kirkemøtet og bispedømmeråd. Denne paragrafen er videreføring av dagens formulering. Her ble det gjort et grundig politisk arbeid i forkant av valget i 2023. Direktøren har derfor ikke funnet grunnlag til å foreslå endringer i denne paragrafen i denne omgang.

Forslag om å åpne for medlemmer i bispedømmeråd kan sitte i nominasjonskomité

Forslag fra Erling Birkedal:

Pgf. 4.- 2 (8) - strykes. (Det bety i praksis at utgående medlemmer / de som ikke stiller til nytt valg, har mulighet til å velges til nominasjonskomiteen.

Kommentar

Paragraf 4-2 (8) er en videreføring av en regel som har vært en del av de kirkelige valgreglene siden de ble fastsatt av departementet,² som Kirkemøtet har valgt å videreføre etter at Kirkemøtet fikk myndigheten til å fastsette valgreglene fra 1996. Formålet med bestemmelsen har vært å sørge for at nominasjonskomiteen blir uavhengig av bispedømmerådsmedlemmene, for å hindre en maktkonsentrasjon. Begrunnelsen hadde antakelig større vekt på et tidspunkt hvor nominasjonskomiteen var den eneste som fremmet kandidater til valg av medlemmer til bispedømmerådssvalget, dvs. før kirkevalget i 2015.

At sittende medlemmer får dele sin erfaring som medlem av Kirkemøtet og bispedømmerådet med nominasjonskomiteen og potensielle kandidater, kan være til nytte. Dette er også et krav som kun gjelder for nominasjonskomiteene, ikke for nominasjonsprosessene for øvrige lister. Hensynet til likebehandling mellom listene, kan tilsi en fjerning. For ordens skyld pekes det på at bestemmelsen gjelder generelt for alle nominasjonskomiteene, inkludert nominasjonskomiteene for prest, ansatt, døvemenighetenes representant og sørsamisk representant.

Fjerning av bestemmelser vil også gjøre regelverket kortere, og dermed i seg selv bidra til en forenkling. Kirkerådet foreslår derfor å fjerne bestemmelsen.

² Rundskriv fra Kirkedepartementet 7. mars 1988 om valg av bispedømmeråd.

Listeforslag

Nominasjonskomiteens liste eller Menighetsrådslista

Forslag fra Gard Sandaker-Nilsen:

Nominasjonskomiteens liste ved valg til menighetsrådsvalget bør fortsatt hete nominasjonskomiteens liste, og ikke endre navn til "Menighetsrådslista".

Forslag fra Karl Johan Kirkebø:

Navnet på nominasjonskomiteens liste til menighetsrådsvalget blir fortsatt nominasjonskomiteens liste

Forslag fra Erling Birkedal:

Pgf 5.-2 (2): Det bør være en konsekvens ang. navngivning for MR og KM/BR-valget.

Kommentar

Begrunnelsen for at det var foreslått å endre navnet på valglisten ved valg av menighetsråd til Menighetsrådslista, var i første rekke at det vil stå både kandidater fra nominasjonskomiteen og supplerte kandidater på valglisten, uten at det kommer frem at de supplerte kandidatene er nominert gjennom supplerende nominasjon. Se sak KM 10/25 vedtakspunkt 5 b. Et nytt navn på lista ved menighetsrådsvalg vil også gjøre det tydeligere for velgerne hvilken valgliste som gjelder menighetsrådsvalget og hvilke lister som gjelder valget av Kirkemøtet og bispedømmeråd.

I lys av at flere av Kirkerådets medlemmer har tatt til orde for ikke å foreslå endringer i navnet, foreslår Kirkerådet å videreføre benevnelsen

Nominasjonskomiteens liste også ved valg av menighetsråd. Se justert forslag til § 5-2 (2).

Kommunikasjon og valgdeltakelse

Forslag fra Gard Sandaker-Nilsen:

Viser til merknad fra komité D under behandlingen på KM:

«Komiteen er bekymret for den lave oppslutning om Kirkevalget. For å øke valgoppslutning, er synliggjøring av kirkevalget og god kommunikasjon avgjørende. Komiteen oppfordrer Kirkerådet til å vurdere hvordan enda flere kan bli opplyst om kirkevalget.» og «Komiteen mener at Kirkerådet og

bispedømmerådene skal aktivt informere om hvilke lister som stiller til valg og deres kandidater.»

Det bør vurderes hvordan §5-13 og §5-15 kan bidra til å realisere dette målet.

Kommentar

Om lag 275 000 medlemmer deltok i Kirkevalget 2023. Det er mange forhold som påvirker valgoppslutningen. I KIFOs tidligere evalueringer av Kirkevalget, og Kirkerådets evaluering av Kirkevalget i 2023, pekes det på flere forhold:

Funnene i evalueringene viser at medlemmene generelt har kunnskap om at det var kirkevalg, og hvordan de kan delta. Likevel velger de fleste å overlate valget til andre som er mer aktive kirkemedlemmer eller har ikke interesse for å delta.

I den grad et kirkevalg kan sammenlignes med valg til storting, sameting, fylkesting og kommunestyre, kan det være nyttig å se til tilgjengelig kunnskap om hva som påvirker valgoppslutning. Det er både sosiodemografiske faktorer, kunnskap om og tillit til det politiske systemet, valgordningen, og saker som mobiliserer velgerne.

Kirkemøtet har også gjennom komitémerknader uttrykket ønske om å øke valgoppslutningen i kirkevalget:

«Komiteen er bekymret for den lave oppslutning om Kirkevalget. For å øke valgoppslutning, er synliggjøring av kirkevalget og god kommunikasjon avgjørende. Komiteen oppfordrer Kirkerådet til å vurdere hvordan enda flere kan bli opplyst om kirkevalget.» og «Komiteen mener at Kirkerådet og bispedømmerådene skal aktivt informere om hvilke lister som stiller til valg og deres kandidater.»

De forhold som valgmyndigheten kan påvirke er begrenset til tiltak som gjør det enkelt for velgerne å finne informasjon om:

- hva det betyr å stemme i kirkevalget, og hvordan en deltar
- hvem som stiller til valg
- hva de ulike kandidatene står for, og de ulike listenes program og formål, basert på innsendt informasjon

Dette gjelder særlig i valg til Kirkemøtet og bispedømmeråd fordi avstanden til lokalsamfunnet kan være lengre, og de politiske skillelinjene kan være tydeligere. Dette er som regel mindre relevant i menighetsrådsvalg.

Alt tilgjengelig samme sted

For å sikre at velgerne foretar opplyste valg, bør et minimum av informasjon om kandidater og lister til Kirkemøtet og bispedømmeråd være tilgjengelig på

kirkevalget.no, slik det foreslås regulert i § 5-15 (2). De ulike listene kan ha utfyllende informasjon på egne nettsider og kanaler, og må drive en egen valgkamp for å mobilisere velgerne. Kirkevalget.no vil lenke videre til listenes egne sider. For å kunne opplyse velgerne på en god måte foreslås det at valgrådets presentasjon (og dermed Kirkerådets presentasjon) etter § 5-15 (2) justeres til å også inkludere hva de ulike kandidatene står for.

Valgrådet skal utarbeide en felles presentasjon av kandidatene og listen(e). Presentasjonen av kandidatene skal inneholde de opplysninger som finnes på listeforslaget, jf. § 5-2, opplysninger om utdanning, yrke, relevante verv *og hva kandidatene vil arbeide for*. Kandidatene presenteres også med bilde. Valgrådet skal også se til at tillitsvalgt for hver liste får mulighet til å gi en kort presentasjon av listen som tas inn i den felles presentasjonen. For valg av prest, annen ansatt, døvemenighetenes representant og sørsamisk representant skal presentasjonen også inneholde hva kandidatene særlig vil arbeide for og ser som viktige satsingsområder, andre opplysninger som vil være av betydning for dem som skal avgi stemme, samt opplysninger om kandidatenes syn på aktuelle kirkelige spørsmål.

Bispedømmerådenes nettsider bør henvise til kirkevalget.no for informasjon om den enkelte kandidat og listene.

For å forenkle og skape sammenheng foreslås det å endre i alle paragrafene om kandidatpresentasjon så formuleringen «hva kandidatene vil arbeide for» brukes ved alle valg.

Det er viktig å understreke at det påhviler kandidatene et ansvar for å bidra med nødvendig informasjon innenfor gitte tidsfrister. Det vil være viktig at nomineringsgruppene og nominasjonskomiteene tar et ansvar for å følge opp dette i samarbeid med valgmyndigheten.

Kandidater til menighetsråd må presenteres med navn, bosted og stilling. Bilde bør også publiseres. Presentasjonen bør også inneholde opplysninger om utdanning, yrke, relevante verv og hva kandidatene vil arbeide for, men dette vil være avhengig av kapasiteten til de som jobber med valget lokalt. Informasjonen som samles inn registreres i Den norske kirkes valgadministrative system for felles publisering på kirkevalget.no, og bør også publiseres på menighetens/fellesrådets nettsider.

Markedsføring

Kirkevalgkampanjen i 2023 økte bevisstheten om kirkevalget fra 27 % til 82 % blant velgerne. Målrettede og koordinerte markedsføringstiltak om kirkevalget vil bidra til å sikre bevissthet blant velgerne om valget. Dersom kirkevalget.no også inneholder

informasjon om hva de ulike kandidatene til Kirkemøtet og bispedømmeråd står for og de ulike listenes program og formål, vil informasjonen til velgerne kunne oppleves lettere tilgjengelig.

Kombinert med nomineringsgruppene og kandidatenes spissere valgkamp, vil også denne kunnskapen kunne utløses i en mobilisering til valgdeltakelse.

Lik informasjon om valg over hele landet

Informasjon om kirkevalget vil være hovedoppslag på kirken.no gjennom valgperioden. Det vil også være mulig å legge inn kirkevalg som banner på alle kirken.no-sider, altså bispedømmeråd, fellesråd og sokn som er på Den norske kirkes felles digitale løsning.

Samtidig publisering

Publisering av lister til bispedømmerådene bør koordineres og samkjøres slik at en kan få nasjonal og regional medieoppmerksomhet rundt et felles publiseringstidspunkt. For å legge til rette for det foreslås det et nytt ledd i § 5-13.

(2) Ved valg av Kirkemøtet og bispedømmeråd: Når listeforslagene er godkjent, skal valgmyndighetene kunngjøre de godkjente valglistene. Kunngjøring skal skje ved registrering i Den norske kirkes valgadministrative system innen den frist Kirkerådet fastsetter. Kirkerådet fastsetter også dato for kunngjøring på bispedømmets nettside og på annen måte valgmyndigheten bestemmer. Ved valg av prest, ansatt, døve- og hørselshemmedes representant og sørsamisk representant skal listeforslagene kunngjøres så fort som mulig etter godkjenning på bispedømmets nettside, ved registrering i Den norske kirkes valgadministrative system innen 1. juni og på annen måte valgmyndigheten bestemmer.

Digital synlighet

I og med at kirkevalget er i hovedsak vil være digitalt, vil det ikke bli utformet plakatkampanjer for kandidatpresentasjon til oppheng i valglokaler i 2027. Synligheten vil være digital som beskrevet over.

Om manntall

Kirkemøtet 2025 vedtok at «Kirkerådet kan vedta utfyllende regler om manntall» (sak KM 10/25 vedtakspunkt 11). Det foreslås at kapittel 13 om manntall i kirkevalgreglene vedtas av Kirkerådet. Dette er mer tekniske regler som det kan være nødvendig å gjøre endringer på underveis. Det at Kirkerådet har vedtatt reglene og kan vedta endringer gir en større fleksibilitet enn ved regler vedtatt av Kirkemøtet. Hvis Kirkerådet vedtar kapittelet i januar 2026 vil det også gi tid til nødvendig utvikling og testing av det digitale valget.

Økonomiske/administrative konsekvenser

Økonomiske og administrative konsekvenser er beskrevet i høringsnotatet. Ingen av enkeltforslagene har store økonomiske og administrative konsekvenser, men til sammen vil forslagene til forenkling i reglene gi besparelser i ressursbruk til valg lokalt, i bispedømmene og nasjonalt. Det vil også redusere risikoen for feil.